

Erkenning van verworven competenties in de bibliotheeksector in Nederland Een praktijkvoorbeeld

---

CARLA DE PAEPE, Adviseur EVB bij ECABO,
het kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven
cdpaepe@ecabo.nl

Op niet al te lange termijn is een grote uitstroom van arbeidskrachten in de bibliotheeksector helemaal niet uitgesloten. Bij het zoeken naar een baan komt werken in de bibliotheek niet meteen als wens naar boven. Daarnaast is het publiek van de bibliotheken de afgelopen jaren kleurrijker geworden. Deze diverse redenen hebben ertoe geleid om personeel te gaan werven bij herintreders en allochtonen.

In 2003- 2004 zette Nederland daarom een werk-leerproject op voor de bibliotheken. De beoogde deelnemers hadden op het moment van de werving geen baan. Zij kregen een opleiding en konden in het kader daarvan praktijkervaring opdoen door 20 uur stage te lopen in de bibliotheek. Voor de beoogde deelnemers die voor hun inkomsten afhankelijk waren van een (semi)overheid, is in sommige gevallen toestemming gegeven.

De opdracht voor ECABO

ECABO is het kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven (www.ecabo.nl). Het heeft de EVC-procedure (EVC = erkenning verworven competenties) uitgevoerd voor de deelnemers aan het werk-leerproject voor de bibliotheken. Aansluitend hebben die de opleiding 'Medewerker Informatiedienstverlening Bibliotheken bij een Regionaal Opleidingscentrum' gevolgd. De EVC-procedure moest duidelijkheid geven of de deelnemers het gewenste niveau hadden om deel te nemen aan een opleiding op het hoogste niveau (4) van het middelbare beroepsonderwijs. Er werd meteen gekeken of de deelnemers extra ondersteuning voor de Nederlandse taal nodig zouden hebben en of zij over kennis en kunde beschikten, die tot vrijstelling van een (gedeelte) van de opleiding zouden leiden.

Als Adviseur EVC ben ik werkzaam bij het Kenniscentrum ECABO dat onder andere de kwalificatiestructuur voor de Opleiding Medewerker Informatiedienstverlening Bibliotheken heeft gemaakt. Een Kenniscentrum speelt de centrale rol in de aansluiting van het beroepsonderwijs op de behoeften van het bedrijfsleven; niet alleen door het ontwerpen van opleidingseisen, maar ook bij de kwaliteitszorg voor examinering. ECABO kent de beroepspraktijk van dichtbij, doordat het erkennen van mbo-leerbedrijven (mbo = middelbaar beroepsonderwijs) een van de wettelijke taken van het kenniscentrum ECABO is.

Arda

Een van de EVC-deelnemers is Arda. Zij is net de veertig gepasseerd. Zij is getrouwd en moeder van 2 kinderen. Intussen heeft het gezin in Nederland een verblijfsvergunning. Arda's man werkt weer op een school en zij wil zelf

ook aan de slag. Zij heeft taal- en letterkunde gestudeerd. De Informatie Beheergroep in Groningen heeft een diplomavergelijking gemaakt en haar diploma is in Nederland te vergelijken met doctoraal niveau. Arda spreekt goed Nederlands en beheerst verschillende softwarepakketten. In haar vroegere land heeft zij tijdens haar studie 3 jaar les gegeven op een middelbare school. Tijdens haar universitaire studie heeft zij 4 jaar bij radio en tv ondersteunende werkzaamheden verricht, interviews afgenomen en columns voor kranten geschreven.

Een van de eerste vragen bij haar assessment luidt: "Waarom wilt u in een bibliotheek gaan werken?" En dan begint een deel van haar levensverhaal...

Tijdens ons verblijf in het asielzoekerscentrum heb ik uren met mijn kinderen in de naburige bibliotheek doorgebracht. Het was daar prettig. Ik had weer boeken om mij heen. Wij wilden allen zo snel mogelijk de Nederlandse taal goed beheersen. Door mijn kinderen uren voor te lezen, leerden mijn man en ik ook goed de Nederlandse taal. Ik leerde al snel met de computer in de bibliotheek informatie op te zoeken die mijn kinderen nodig hadden voor hun lessen op school en natuurlijk wist ik al snel hoe de uitleensystemen werken.

Nu wij in Nederland een eigen huis hebben, mijn kinderen op school goed kunnen leren, ben ik vrijwilliger in de bibliotheek geworden. Ik voel me gelukkig tussen de boeken, ik kan spreken met mensen die ook van boeken houden. In die bibliotheek zag ik een folder om een opleiding voor de bibliotheek te kunnen volgen en in de bibliotheek mag ik stage lopen.

De opleiding 'Medewerker Informatiedienstverlening Bibliotheken' is een middelbare beroepsopleiding op het hoogste mbo-niveau en bestaat uit vier kerntaken:

- inlichtingenwerk en klantencontact;
- presentatie en promotie;

- organisatie en beheer van het informatieaanbod;
- toegankelijk maken van informatie.

De opleiding duurt 3 jaar zonder een EVC-procedure.

Tijdens het portfolio-assessment viel op dat Arda zelfstandig is, ondernemend. Ze heeft een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Ze is zelfbewust en nieuwsgierig. Haar opleidings-tijd kon met ruim de helft bekort worden. Zij heeft meer dan de vereiste vooropleiding en beheerst de Nederlandse taal goed, zodat zij geen extra Nederlandse lessen hoeft te volgen.

Op grond van haar competenties hoefde Arda de taken 'Inlichtingenwerk en klantencontact' en 'Presentatie en promotie' niet meer te volgen. Zij heeft aangevoeld dat zij informatie kan verstrekken afgestemd op de gebruiker. Doordat zij les heeft gegeven is zij in staat instructies te geven aangepast aan de doelgroep. Zij had de nodige ervaring met softwarepakketten en had daar al certificaten voor behaald. In haar vroegere land had Arda studenten begeleid in literatuuractiviteiten, zoals boekbesprekingen en muurkranten maken. Zij had natuurlijk haar ervaring ook opgedaan bij radio en tv. Dus kon zij ook aantonen media-presentaties te kunnen geven.

Voor 'Organisatie en beheer van het informatieaanbod' en 'Toegankelijk maken van informatie' was niet voldoende bewijs aanwezig. Deze taken hebben ook specifiek betrekking op de Nederlandse situatie. Hier moest dus de nodige theoretische en praktische ervaring voor worden opgedaan.

De bovenstaande gegevens zijn door medewerkers van ECABO erkend en hebben op een regionaal opleidingscentrum (roc) geleid tot een aangepast lesprogramma van ongeveer een jaar. Na het afronden van een EVC-procedure wordt de portfolio door ECABO nog een half jaar bewaard en daarna is er meestal geen contact meer met de EVC-deelnemer.

Om privacy-redenen is de vrouw Arda genoemd. Zij heeft haar opleiding met succes afgerond. Het is niet bekend of zij na haar opleiding een vaste baan bij een bibliotheek heeft gekregen en of zij na drie jaar nog in een bibliotheek werkt.

Het bedrijfsgebouw van ECABO in Amersfoort.